

Az ákácztenyésztésének kérdéséhez.

Irta: *Lenhard Antal* urad. erdőmester.

Az ákácrról legutóbb igen érdekes újabb észleletek voltak a szaklapokban olvashatók s abból bizonyára igen sok hasznot is merített a hazai szakközönség épp úgy, mint bárki más érdeklődő is.

Vannak azonban e fejtegetések között olyanok is, amelyek azt hiszem még vita tárgyát képezhetik; ezekre akarom a szakközönség figyelmét felhívni s talán mások is fognak e fontos tárgyhöz tapasztalatuk és tudásuk szerint hozzászólni.

A „*Magyar Erdész*“ 1908. évi márczius hó 15. számában S. főerdész szaktárs tollából irt cikkben olvastam a következőket: „Az avatatlan megteheti, de az erdésznek tudnia kell, hogy a feltétlen erdőtalajon az ákácztenyésztését egyetlen tényező sem támogatja.“ Másik helyen pedig az foglaltatik: „De arról egyszermindenkorra tegyen le minden hivatásos erdész, hogy az ákácztalajnál feltétlen erdőtalajon kísérletezzék, mert ez a lutrizóhoz tenné őt hasonlatossá.“

Ezen 2 pont az, mi kényszerített arra, hogy a tollat kezembe fogjam.

Kezelésem alatt ilyen feltétlen erdőtalajon álló homoki erdők állanak, amelyek legnagyobb része silány minőségű sárgás, csigás homoktalajon áll s a rajta levő faállományt alig lehet 0·4-re záródott nyárfára becsülni, melynek kora 40—50 év körül van.

Az üzemterv rendelkezése szerint a kihasználás évente 75 kat. hold ilyen silány talaju és faállományu sárgás területen történik.

A letarolt vágásterületeken maradt tuskók igen gyéren sarjadzanak, ha pedig kiásatnak, úgy a még bentmaradt futógyökerek hajtanak ugyan sarjakat, csak hogy azok 2—3 év múlva teljesen elhalnak s az egész vágásterület sarjban igen szegény, sivár terület mutat.

A felujtások terve szerint ezen vágásterületek 4 m távolra ásott 60 cm mély, 1 m széles árkokkal látandók el és ezen árkokba ültetjük az ákácztalajcsemetéket.

Már közel 7 évi tapasztalás azt mutatja, hogy ezen nagy költséggel végrehajtott erdőültetés sikere oly csekély, hogy azt alig

lehet eredménynek nevezni, de mivel a földmivelésügyi miniszterium ezen módot minden tiltakozás ellenére is elrendelte, tehát végre kellett azt hajtani, amennyire a viszonyok megengedték, míg jelenleg a munkáskéz hiánya miatt ezen erdősítési mód teljesen megakadt.

A csekély eredményre való tekintettel az a nézet merült fel, a talajt egészben kell felforgatni s abba kell az ákáczt ültetni, lehetőleg mezőgazdasági közteshasználattal kapcsolatosan.

A kézierő hiánya miatt s mert a mezőgazdasági használatot ily silány helyen senki sem vállalja, ez a módozat sem vihető keresztül; pedig közel 30 évi homoki erdőgazdálkodás után bőven állanak rendelkezésemre kísérleti tapasztalatok, amelyek amellet bizonyítanak, hogy a homoki erdőkben az erdészetnek igen fontos tája az ákác.

Megkísérlem ezt kissé bővebben kifejteni.

Ott, ahol a homoki erdőkben az ákác nem tenyészik jól, bizony más fanem sem fog másként mint sinlődvé tenyészni, így pl. a völgyes helyekre az ákác nem igen való, ezért oda ültettem nyárt, juhart (negundot) és kaliforniai juhart szintén, fekete fenyőt, Pinus Banksiánát, de ezek sem sikerültek, viszont ahol az ákác jól fejlődött, ott az említett fanemek kivétel nélkül jól megéltek, de valamennyi között az ákác mutatott legtöbb életképességet, mert míg amazok gyenge évi hajtásokat hoztak, addig az ákácznak majdnem öles évi hajtása volt.

Még egy körülményre akarom szaktársaim figyelmét felhívni, ez pedig az ákácznak talajjavító képessége. Az ákác, ha kellőleg záródva van, a korhanyak oly nagy mennyiségét képes összehalmozni, hogy az a talaj termőképességét rendkívül módon fokozza.*)

A sovány homoktalajban igaz, hogy a záródás gyér, de ily helyeken a szakember azáltal segít a helyzetben, ha az ily silány növekvést mutató 8—10 éves ákáczt töre vágatja s az ezután

*) A t. szerzőnek evvel a nézetével bizonyára sokan nem értenek egészen egyet, ha távol is állanak attól a szélsőséges nézettől, hogy az ákác nem való feltétlen erdőtalajra. Egyáltalában megállapítható, hogy az ákácgazdaságnak még sok függő kérdése van, amelyek közül sok csak exakt tudományos kísérletekkel dönthető el; a talajra való befolyás pl. pontos talajvizsgálatok nélkül teljesen el nem bírálható.

előtörő sarjakat gondos ápolásban részesíti az által, hogy a legel-tetéstől teljesen és szigoruan tilalmazza.

Az ily helyeken ugyan nem nő különösen szép erdő, de a záródás sűrűbbé lévén, a talaj mégis jobban be fog árnyékolatni s a sűrűbb lombhullás mellett a talaj termőereje is, bár csekély mértékben is, de javulni fog. Az ákáczevel szárának és leveleinek az a jó tulajdonsága van, hogy a szél azokat nem hordja úgy el mint pl. a nyárfát, amely összegöngyölödve a szél által tova sodortatik.

Ha ezen sarjakat 10 év múlva újból töre vágjuk, bizonyára sűrűbb ujulatot kapunk s így a beárnyékolást csak fokozzuk s természetesen a bővebb humuszképződés folytán a talaj termő-erőben is emelkedni fog.

Ezeket figyelembe véve én az ákácztot a homoki erdőkben az erdészet értékes fájának tartom.

A tapasztalás azonban azt bizonyítja, hogy az oly helyeken leg-jobban tenyészik az ákác, ahova a szél termőerőben gazdag homokot összehordott, itt a legnagyobb könnyűséggel történnek a beerdő-sítések. Viszont azonban ahonnét a szél elhordta a termő homok-réteget, ott a legnehezebben hajtható végre sikeresen az erdősítés az ákáczzal, avagy bárminő fanemmel is, de itt a talaj termő-erőben való szegénysége az oka az erdősítéssel járó nehézségeknek.

Innét van az a határvonal nélkül való gyakori eltérés a homoki erdők talajának termőerejében s ezért oly nehéz a határ-vonalat kijelölni az egyes fanemek számára is. Mert nem minden buczka hordott buczka, sok van olyan, amelyről a termő homok-talaj elhordatott a szél által, míg sok oly völgy van, amely ter-mékeny, oda a szél összehordta a televénydus homokot, míg legnagyobb részük a fatermelésre alkalmatlan silány termőerejű homokból áll.

Mégis ezen sokféle talajkülönbséget tekintetbe véve, az ily erdőknek beerdősítése képezi a jövő egyik legnehezebb feladatát, amennyiben az ákáczzal való erdősítés sikerrel csak a kellő lazasággal bíró homoktalajban alkalmazható, így természetes, hogy a sok évtizeden át bolygattatlanul álló homokerdőkben másként erdősíteni nem igen lehet, ha csak azok kellő mélységre fel nem forgattatnak.

Lássuk már most ennek is a majdnem legyőzhetetlen nehézségeit.

A nagymérvű szőlőtelepítés majdnem kivétel nélkül a homoki talajokban végeztetik igen megerőltetett munka mellett, már pedig ezen munka igen nagy munkaerőt von el őszzsel, télen és tavasszal, így épp azon időben, amikor az erdősitési munkákhoz is legjobban kellene a munkáskéz, de ilyenkor hol kap az erdőgazdaság forgatót és ültetőket. A legtöbb helyen bizony sehol sem s az erdőtisztnek összetett kézzel kell várnia, mikor jön az erdősitésre a sor.

Ezen helyzeten változtatandó, a legközelebbi jövőben már kísérletek fognak megindulni néhány erdőgazdaságban a Kőszegi-féle motoros talajművelő ekével, de hogy minő sikerrel fog ez járni, azt előre tudni nem lehet, majd a jövő mutatja meg annak az erdészetre vonatkozó életképességét.

Mivel pedig az ákác a homoki erdőknek a fája erdészeti szempontból is, azért ezen áldozatok is meghozatnak, a talaj gépek segítségével is meglazítatik, hogy abban az ákác jobban tenyészhessék. Így az ákác talán mégis az erdészeti fája ugy a jelenben, mint a jövőre nézve is.

IRODALOM.

Lapszemle.

Gyakorlati tapasztalatok a csusztató-utak terén. *Miklitz* Tivadar cs. és kir. főerdész ezen a czimen előadást tartott az osztrák mérnök- és építész-egylet kulturmérnöki szakosztályában, amelyben rámutatott a csusztató-utaknak az osztrák Alpeseben való elterjedésére és arra a biztos kilátásra, hogy ez a szállító-eszköz még jobban fog elterjedni, mert lehetségessé teszi a hasznofának racionális kihasználását s különösen pénzügyi szempontból bir elsőséggel, ha a térszin csusztató építésére egyáltalában alkalmas, az erdei utak fölött. Ezt az előadó számbeli adatokkal is illusztrálja. Ezután, hivatkozással *Kubelka* A. erdőtanácsosnak „Der Riesweg als Holzbringungsanstalt im Hochgebirge“